

L LECTURA



SUPLEMENT DOMINICAL DE SEGRE
22 de desembre del 2019
Núm. 1.126

0 1 1 2 6
843700112550301

SEM

Els àngels de la guarda

SEM

Experts a salvar vides



EMERGÈNCIES

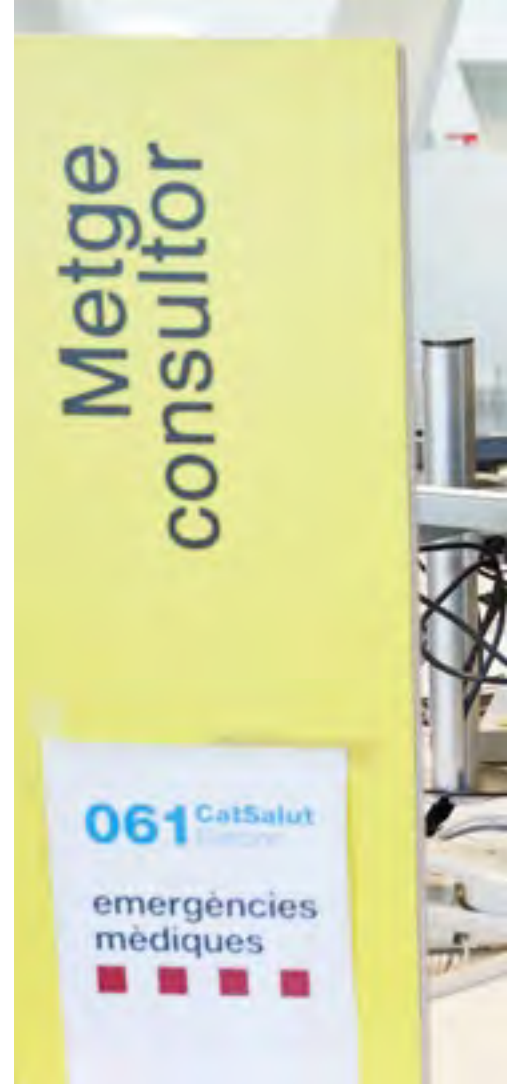
Els professionals del Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM) es converteixen en àngels de la guarda quan patim un accident de qualsevol mena, no cal que sigui de trànsit. Gràcies a ells, molts cops, les coses no van a més, però darrere d'aquells que ens atenen, també n'hi ha molts altres que els donen suport perquè ho puguin fer al millor possible.

Per **R. BANYERES** / Fotos de **SANTI IGLESIAS**

El periodista i assagista Ryszard Kapuscinski estava convençut que per ser bon periodista calia ser bona persona. Potser és cert, però, com en tot, hi ha excepcions. Controvertit fins al moll de l'os, de ben segur que en les distàncies curtes no es podria considerar Gay Talese una bona persona. Probablement, egocèntric i egoista són adjectius que el definirien millor, i ara als seus 87 anys hi podríem afegir vell xaruc amb una certa mirada misògina. Dit això, Talese (*Honrars a tu padre* va inspirar la sèrie *Los Soprano* i *La mujer de tu prójimo* va revolucionar els fonaments de la societat americana dels 70) està considerat també un dels millors periodistes del segle XX. Sense paliatius. Quan Sinatra li va denegar una entrevista, Talese va ser capaç d'escriure la millor semblança de La Veu que, encara avui dia, mai s'ha llegit, *Sinatra is cold*. Com? Parlant amb l'entorn. El periodista està convençut que les grans cròniques són les que no es veuen a primera vista, aquelles que cal observar, a vegades des de la distància, a voltes des del bell mig sense fer soroll. "Sempre hi ha una bona història, només cal saber-la buscar", assegura.

I el Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM) de Catalunya té, sens dubte, alguns dels seus protagonis-

tes en aquells que no s'albiren al primer cop d'ull. Els que els pacients i ciutadans no veiem. La presència dels professionals del SEM al carrer és molt visible, però darrere de tot aquest múscul hi ha el cervell. Totes dues parts actuen en perfecta sincronia. Almenys tant com les circumstàncies permeten. Davant qualsevol situació de necessitat urgent les ambulàncies, els vehicles d'intervenció ràpida (VIR) o els helicòpters són allò que tots esperem veure al més aviat possible. Ara bé,



SEM



A L'ULL DE L'HURACÀ. La Unitat d'Intervenció i Suport, a l'aeroport.

REUS. La sala de Reus gestiona els recursos de Lleida.



SEM/ANNA MAS

per tal que arribin amb eficiència, cal que algú ho faci possible. I aquí entra la Central de Coordinació Sanitària (CECOS) del SEM, repartida en tres sales. La central, a l'Hospitalet de Llobregat, la de Barcelona i la de Reus, on s'atenen les trucades de la Regió Sanitària de Lleida i l'Alt Pirineu, entre d'altres. Només aquí, el 2018 es van rebre, procedents de Lleida i Alt Pirineu, 85.452 alertes que es van traduir en 74.580 incidents reals. D'aquests, un 40% es van poder resoldre sense mobilitzar efectius, és a dir, amb l'ajuda dels sanitaris que atenen el telèfon a la CECOS. La lleidatana Noemí Pubill n'és metgessa consultora i una de les cap de torn. Quan algú truca al 061 (CatSalut Respon) o al 112 (Emergències) són ells qui responen. Però no només ajuden els afectats, sinó que es converteixen en l'estrella guia dels professionals dels VIR, ambulàncies i helicòpters. "Els informem on s'han de dirigir, els donem la informació que tenim de l'incident, que anem ac-

SERVEI CATALÀ DE TRÀNSIT

ACCIDENTS. Ambulàncies, helicòpters i sanitaris, a Bassella, a l'octubre.



TREMP. Fabregat, Roperó i Encinas amb l'equip de l'heliport de Tremp.





HELIPORT DE TREMP. Abans d'enlairar l'helicòpter, els socorristes comprovar que tot estigui a punt i tenir la mirada posada en el cel perquè la meteorologia és un factor clau per poder volar.

tualitzant si, mentre ells estan de camí, rebem noves dades”, explica Pubill. “De vegades, els afectats tenen la sensació que els preguntem molt en lloc d’actuar, però necessitem saber per enviar els millors efectius, i molts cops, mentre parlem, l’assistència ja està en marxa”. Decideixen quin tipus d’efectiu s’envia (helicòpter; ambulància de suport vital avançat –metge, infermer i tècnic en emergències mèdiques–; vehicle d’intervenció ràpida –metge i tècnic–; suport vital intermedi –infermer i tècnic– o suport vital bàsic –dos tècnics) i això ho poden fer perquè tenen una visió panoràmica del que està passant arreu, per tant, en coneixen la disponibilitat, però sobretot perquè poden calcular com s’arribarà més ràpid i amb el millor equipament. Pubill ha estat metgessa d’ambulància, i ho sap bé. També ho té molt clar el gerent del SEM, el doctor Antoni Encinas, lleidatà d’adopció i d’arrels, que abans d’accedir al càrrec va trepitjar els carrers amb les ambulàn-





ANTONI ENCINAS

GERENT DEL SEM

“Ampliem els equips pediàtrics aeris per equitat territorial”

Vostè va arribar a la gerència del SEM fa poc més d'un any. Quin balanç en fa? Ens hem centrat a fer un diagnòstic de situació, una reorganització interna, i a implementar una sèrie de plans de reforma operativa.

Quins plans? Implementar el vol nocturn i ampliar els equips pediàtrics aeris per donar equitat territorial; digitalitzar les històries clíniques a tot Catalunya, que els professionals poden consultar a través de les *tablets*; desplegar nou *software* de control de central i de gestió de grans incidents; reformar els cossos i les unitats de suport i de logística, així com desplegar noves unitats d'acció conjunta amb Bombers.



SEM/ANNA MAS

Què és el més complicat que s'ha trobat? La reorganització interna, atès que el SEM es fruit de la unió, el 2006, de 4 empreses, però mai s'havia fet un estudi de necessitats globals ni sectorials. A nivell assistencial, fer front a incidents de múltiples víctimes com mai s'havien donat a Catalunya, i adaptar-nos sobre la marxa. Parlo sobretot dels aldarulls post-sentència, però també dels incendis de la Ribera d'Ebre i alguns incidents amb risc químic.

Quins plans de futur té per al SEM? Desplegar unitats d'alta complexitat per a pacients que requereixen suport cardíac i als que són candidats a teràpia ECMO. Tornem a parlar un altre cop de poder donar equitat al territori.



cies del SEM durant gairebé una dècada. “Sense la CECOS no seria possible que el SEM fos tan efectiu”. De fet, remarca que, “malgrat que, lògicament, la gent visualitza els professionals vestits de groc al carrer, també n’hi ha a les sales i la seva funció és clau”. A més, recorda que al SEM “hi ha molta altra gent que aporta valor afegit i professionalització d’estructures i coneixement, des del punt de vista de l’enginyeria, la logística o jurídic...” Entre els diferents espais de la Central de Coordinació hi ha la taula de vol, que segons la doctora Olga Canales i la infermera Mar Franch –que passen moltes hores a l’helicòpter de Tremp– “des de la seva implantació, la coordinació ha millorat moltíssim”. “A vegades ens hem de coordinar amb bombers per un rescat de muntanya, amb policia local per obrir-nos un camp de futbol per aterrar o són dos els helicòpters que han de practicar el rescat... ells pensen en tot això”. El cervell, de nou.

A Tremp, la jornada comença quan el mecànic revisa que tot estigui en ordre. “Però treballem en equip i abans de començar posem en comú com es presenta el dia”, explica el Sergi Bosch, mecànic. Els pilots, com el Pepe Franch, a banda de revisar la màquina, tenen l’ull posat en la meteorologia. Quan reben

L’Alt Pirineu disposa d’un helicòpter i 16 ambulàncies, 5 avançades. Lleida té un VIR i 26 ambulàncies, 6 avançades

El SEM té 32 metges a Lleida i 33 a l’Alt Pirineu; 39 infermers a Lleida i 40 a l’Alt Pirineu i 238 tècnics a la plana i 170 a muntanya

una trucada, en minuts s’han posat en marxa. Aquí, entre la tipologia d’incidents predominen molt els accidents, ja sigui en carretera, pistes d’esquí o parapent atesa la proximitat amb Àger. “És vital tenir helicòpter per arribar a temps”, explica la Mar. Canales, que exerceix també al VIR de Lleida, assenteix. A la capital del Segrià, “els serveis són curts, el VIR està pensat per arribar ràpidament i gestionar l’incident, no per fer de transport”. L’altre transport de Tremp és l’ambulància, amb base a tocar de l’hospital. Atès que la població de la zona és força envellida “hi ha molta patologia mèdica: infarts, angines de





AMBULÀNCIA. La Montse Navarra i el Sergi Malet comproven que tot estigui a punt a abans de començar la jornada a Tremp.

pit, ictus”, explica la Montse Navarra, infermera, que tot i que està encantada amb la feina, “cada dia és diferent”, reconeix que “costa molt que els professionals sanitaris vulguin venir”. Hi està d’acord el Sergi Malet, tècnic, però també infermer, que en un indret petit com aquest “com que som pocs has de fer de tot, i això et fa créixer”. A Lleida ciutat, en canvi, l’activitat pot resultar més frenètica. Ho tenen present tant el cap territorial del SEM a Lleida i Alt Pirineu, el doctor Joan Pere Fabregat –que té intenció d’endegar un pla per incrementar la presència del SEM a les escoles–, com el sotscap, l’infermer José Ramon Roperó. Va *estrenar-se* en el càrrec poc abans dels incendis de la Ribera d’Ebre, que van afectar les Garrigues i el Segrià i pocs mesos després amb els aldarulls post-sentència. Incidents que li han servit per comprovar que una de les principals diferències entre la seva tasca com a assistencial i com a cap és que en aquesta darrera ha de vigilar també, “sobretot per la seguretat dels professionals, mentre que com a infermer no hi pensava”.

En definitiva, tots ells són àngels de la guarda que vetllen per nosaltres. Ells, però, no viuen pas al cel sinó que treballen en una organització complexa on n’hi ha tants que veiem com que no veiem.